
**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС.
ФІНАНСОВЕ ПРАВО**

УДК 342.340.951(045)

Білоус Віктор Тарасович,доктор юридичних наук, професор,
головний науковий співробітник Державного
науково-дослідного інституту МВС України,
м. Київ, Україна**Тильчик Ольга Віталіївна,**доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного права і
процесу та митної безпеки Університету ДФС України
м. Ірпінь, Україна**Тильчик В'ячеслав В'ячеславович,**кандидат юридичних наук, доцент
професор кафедри адміністративного права і
процесу та митної безпеки Університету ДФС України
м. Ірпінь, Україна**РЕФОРМА ВІТЧИЗНЯНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ**

У статті розглядаються питання забезпечення якості підготовки фахівців вітчизняними вищими навчальними закладами та визначаються проблеми, що виникають під час реформи вищої освіти таких галузей знань, як “Право” і “Правоохоронна діяльність”. Пропонуються напрями розв’язання кола означених проблем, враховуючи досвід вітчизняних вищих навчальних закладів, визнаних провідними за вказаними напрямками підготовки фахівців. Закцентовано увагу на тому, що в правовій соціально орієнтованій державі відповідними мають бути й ставлення здобувачів вищої освіти до організації й участі у навчальному процесі, й зворотна реакція – пошанування суспільством і державою талановитої, заповнятої та працьовитої молоді. Такі взаємопов’язані складові сприятимуть припиненню розростання негативних тенденцій із міграції талановитих молодих фахівців з України до інших країн, втрати “інтелектуального багатства” нації.

Ключові слова: реформування освіти, правові відносини, забезпечення якості освіти, підготовка фахівців, елементи дуальної освіти.

Сучасна вища освіта в Україні, як власне й інші суспільно значимі інститути, стан яких дозволяє формувати уявлення про готовність суспільства до ефективного функціонування за умов глобалізації, перебуває у стані реформування. Важливість вірного вибору вектора зазначеної реформи є зрозумілою та усвідомлюється більшістю суб’єктів, що є учасниками відповідних суспільних відносин.

© Bilous Victor, Tylchyk Olha, Tylchyk Viacheslav, 2019

DOI (Article): <https://doi.org/10.36486/np.2019.3.03>

Issue 3(45) 2019

<http://naukaipravoohorona.com/>

Разом із тим, спроби створити реальні умови для розвитку, залучення зовнішніх інвестицій та перетворення вищої освіти на ефективну та відкриту систему [1] допоки залишаються не настільки масовими, як того вимагають умови сьогодення. Проголошені заходи, зокрема, дуальної освіти, безперервної освіти дорослих, визначені в окремих концепціях, запроваджуються у вигляді експериментів, а їх результати навіть не завжди доводяться до більшості зацікавлених суб'єктів, незважаючи на досить високу увагу до інформаційного забезпечення навчального процесу в українських вищих навчальних закладах. У багатьох соціологічних дослідженнях констатується наявність значного розчарування соціуму у вітчизняних практиках організації та здійснення підготовки фахівців, зокрема, галузей знань: “Право” та “Правоохоронна діяльність”. Наявність державних програм, стратегій реформування та розвитку освіти в Україні, підготовка стандартів за окремими галузями знань є лише підґрунтям, що окреслює необхідні компетентності та бажані напрями забезпечення належного рівня якості підготовки фахівців, проте залишає відкритим питання пріоритетних методів організації та здійснення такої діяльності.

Багато вітчизняних науковців вивчали питання реформування вітчизняної системи освіти, державної політики у сфері освіти на рівні дисертаційних досліджень (на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук), зокрема Т.О. Губанова “Адміністративно-правові засади організації та функціонування коледжів: порівняльно-правове дослідження” [2], Н.Л. Губерська “Адміністративні процедури у сфері вищої освіти” [3], А.М. Детюк “Адміністративно-правове регулювання державного замовлення в сфері освіти” [4], М.Н. Курко “Адміністративно-правове регулювання вищої освіти в Україні” [5], С.М. Кушнір “Державний контроль у сфері вищої освіти в Україні: організаційно-правовий аспект” [6], М.І. Легенький “Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері освіти” [7], В.М. Савіщенко “Організаційне та правове забезпечення освіти і науки в Україні” [8], Р.В. Шаповал “Адміністративно-правове регулювання освітньої діяльності в Україні” [9] та інші.

Відзначаючи важливість цих робіт в аспекті реформування вищої освіти в Україні, варто погодитися із твердженнями про те, що залишаються відкритими питання систематизації зарубіжного досвіду щодо провідних методик організації освітнього процесу та шляхів поширення лише кращих здобутків у вітчизняну практику, особливо це стосується проблем забезпечення не тільки можливості гідного працевлаштування, а й організації навчального процесу таким чином, щоб здобувач міг пересвідчитися у власних здібностях у тому чи іншому фахові, зорієнтуватися у найбільш перспективних напрямках подальшої трудової діяльності як окрема свідома особистість.

Завданнями цього дослідження є: встановлення основних факторів, що перешкоджають формуванню фахівця-юриста, налаштованого на ефективну практичну роботу, аналіз досвіду вищих юридичних закладів щодо розв'язання проблем підвищення якості підготовки фахівців, зокрема юристів, формулювання пропозицій для поширення позитивного досвіду розвитку вищої освіти.

На сьогодні привертає увагу збільшення кількості українських громадян, які здобувають вищу освіту за кордоном, проти чисельності іноземних студентів

© Bilous Victor, Tylchik Olha, Tylchik Viacheslav, 2019

в Україні. Найбільше українських студентів отримують освіту в університетах Польщі, Російської Федерації та Німеччини. В останні роки особливою динамікою характеризується потік українських студентів до Польщі, що активно підтримується на різних рівнях тамтешньої влади та академічного співтовариства. Певною тенденцією є збільшення представників України в університетах країн основної концентрації вітчизняної трудової діаспори [10, с. 64].

Детермінують таку ситуацію, на думку вітчизняних учених, такі ключові проблеми, які гальмують розвиток вітчизняної вищої освіти:

1) викладач втратив монополію на знання. “Вузьке горло” для отримання навчальної інформації, яке раніше існувало у вигляді бібліотек, також уже зникло;

2) студенти та молодь наразі мають необмежений доступ до інформаційних ресурсів;

3) у викладачів та студентів істотно різні ІКТ-компетентності;

4) фантастично стрімко зростає швидкість оновлення знань та технологій. Якщо у XX столітті цикл оновлення знань охоплював практично все професійне життя людини, то сьогодні такий цикл становить 1/5–1/6 її професійного життя;

5) відкриті кордони зумовили виникнення необмеженої мобільності;

6) провідними американськими університетами утворюються потужні освітні медіаресурси;

7) у світі активно розробляються ефективні моделі мультимовних інтерфейсів, які зносять будь-які мовні бар’єри;

8) розробляється і впроваджується інтелектуальна система ідентифікації тих, хто навчається, складає заліки та екзамени [1].

Вочевидь, перелічені проблеми можна назвати одночасно викликами, що об’єктивно існують та зумовлюють особливості формування та розвитку інноваційної парадигми освіти, орієнтованої на особистість. Така особистість, з одного боку, – є вільною у виборі поведінки та має природні права та свободи, що обмежуються тільки у виключних випадках, з іншого боку, – усвідомлює себе частиною соціуму, з чим, власне, переважно і пов’язане визначення її ознак, які у правовій доктрині набувають характеристик складових правового статусу людини та громадянина. Свідома особистість, враховуючи її буття у інформаційному суспільстві, має прагнути безперервної освіти, що охоплює як єднання до підготовки, основної підготовки та підвищення кваліфікації, так і єднання навчання та практичної діяльності.

Вказані орієнтири знаходять відображення у концептуальних нормативно-правових актах, що визначають державну політику у сфері освіти в Україні. Так, актуальним завданням сучасної української школи, згідно з “Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року”, є орієнтація не лише на озброєння учнів системою наукових знань, а й сформованість вмінь застосувати їх на практиці, орієнтуватися у нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях [11, с. 7]. Згідно зі стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 “Право” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 № 1379, цілями навчання є формування компетентностей, необхідних для розуміння природи і функцій права, змісту його основних правових інститутів, застосування права, а також меж правового

© Bilous Victor, Tylchik Olha, Tylchik Viacheslav, 2019

регулювання різних суспільних відносин. До загальних компетентностей випускника за стандартом належать, зокрема, здатність застосовувати знання у професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях, вміння працювати самостійно, а також працювати у команді колег за фахом [12].

Водночас державна освітня політика України забезпечена нормативно-правовим підґрунтям, а чітко визначених організаційних механізмів її реалізації немає. Задекларовані принципи та завдання державної політики у сфері освіти вимагають практичного втілення, що на сьогодні, враховуючи автономію закладів вищої освіти, включено до компетенції останніх. Держава, в особі уповноважених органів, та громадськість контролюють якість підготовки фахівців вищими навчальними закладами, відповідно до останніх тенденцій, метою контролю є не стільки притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні вимог законів, скільки виявлення прогалин в організації навчального процесу та наданні освітніх послуг, роз'яснення способів їх усунення. Щоправда, не можна не відзначити, що є виключення із зазначеного підходу стосовно державного контролю у галузі вищої освіти, пов'язаного із виявленням фактів корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією.

У наукових дослідженнях виокремлено загальні групи напрямів внутрішньо-організаційного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів, що знаходять свій прояв у відповідних функціональних напрямках. Першою вказана навчальна та виховна функції, пов'язані зі здійсненням на високому рівні освітньої діяльності, що забезпечує такі процеси: а) здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями; б) формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання; в) утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізуватися в сучасних умовах; г) забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; ґ) створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів [2, С. 14–15]. Підтримуючи важливість та першочерговий характер саме вказаного напрямку, варто звернути увагу на реально наявні можливості його забезпечення у вітчизняних вищих навчальних закладах, особливо таких, що готують фахівців із таких галузей знань, як “Право” та “Правоохоронна діяльність”. Пов'язаний такий акцент із практикою розвитку демократії та формування політичної еліти у нашому суспільстві упродовж останніх років, що засвідчує можливість обійняти посади в органах публічної адміністрації будь-якою особою. Досить значний перелік посад передбачає серед кваліфікаційних вимог наявність вищої освіти. І як би не наголошували на перенасиченості ринку праці фахівцями із зазначених галузей знань, кандидатів на навчання за ними не зменшується. Відповідно напрацювання щодо забезпечення якості підготовки таких фахівців широко обговорюються.

Поширеними є пропозиції використання досвіду роботи юридичних клінік, інтерактивних технологій, онлайн-технологій, ноотехнологій, Grid-технологій для уніфікації навчального процесу та забезпечення якості вищої юридичної освіти через надання їй практичного спрямування. Так, Ю.Г. Одинцова пропонує окремий

© Bilous Victor, Tylchik Olha, Tylchik Viacheslav, 2019

навчально-розвивальний тренінг креативного потенціалу юриста, що визначає як метод ігрового моделювання психогенних ситуацій розв'язання пізнавальних завдань професійної діяльності з метою розвитку компетентності та творчих здібностей шляхом формування психологічних якостей і установок та розвитку відповідних знань, умінь та навичок. Особистісний розвиток креативного потенціалу юриста досягається шляхом цілеспрямованого розвитку його професійно значущих здібностей, якостей та умінь. Формування психологічних установок активації креативного потенціалу майбутнього юриста здійснюється, насамперед, у процесі правильно організованої професійної психологічної підготовки. Розв'язання цих завдань можливе лише за умови впровадження новітніх навчально-розвивальних тренінгових технологій [13, с. 373].

Вибір конкретної інтерактивної технології викладачем вищого навчального закладу обумовлюється спеціальністю, яку опановують здобувачі, змістом дисципліни, суб'єктивним, професійно-зумовленим досвідом педагога, а також етапом професійної підготовки здобувачів [14, с. 6]. Важливим також є застосування такої інтерактивної технології, як тренінг під час підготовки фахівців із галузей “Право” та “Правоохоронна діяльність” на етапі адаптаційного періоду здобувачів, особливо курсантів відомчих навчальних закладів першого року навчання.

Ефективними при цьому є такі види тренінгів: “тренінг комунікації”, спрямований на набуття умінь і навичок встановлювати контакт зі співрозмовниками, сприймати і розуміти емоційний стан, приймати і передавати невербальну інформацію, правильно будувати бесіду, вислуховувати співрозмовника; “тренінг презентації”, спрямований на відпрацювання техніки і технології промови, навичок контакту і роботи з аудиторією, “тренінг особистісного зростання”, спрямований на прийняття і розуміння себе, оточення, вибудовування гармонійних стосунків, поява нових форм самореалізації тощо [14, с. 128]. На сьогодні як у науковій фаховій літературі, так і у соціальних мережах доступною є інформація щодо різних видів тренінгів та вправ, які можуть бути включені до конкретних занять, залежно від їх мети та забезпечення організаційними матеріалами тренерів.

У подальшому, на другому та наступних навчальних курсах, під час виховних занять високу ефективність мають тренінгові технології, зокрема, пов'язані із залученням здобувачів до соціальної роботи. Прикладом може слугувати робота, що проводиться, ґрунтуючись на белл-ланкастерській системі взаємного навчання і втілює ідею про можливість залучення кращих учнів до навчання інших, як правило, молодших за віком: “Навчаючи інших – вчимося самі”. При цьому більш ефективними є підготовка тренерів зі складу здобувачів вищої юридичної освіти для проведення ними занять у загальноосвітніх закладах. Підготовка таких тренерів відбувається “старшим тренером” – як правило викладачем, бажано викладачем спільно з психологом (за наявності останнього у штаті працівників вищого навчального закладу). Такі студенти-тренери під керівництвом старшого тренера готують робочу програму тренінгу, визначаючи його цілі, тематичний план, зміст занять (визначення завдань та вправ, які дозволять їх досягнути). Позитивним є досвід підготовки та проведення такого тренінгу курсантами Університету державної податкової служби України серед учнів спеціалізованої школи-інтернату, орієнтований на учнів 5–7 класів – дітей сиріт та дітей, батьки яких

© Bilous Victor, Tylchik Olha, Tylchik Viacheslav, 2019

позбавлені батьківських прав. Метою цього тренінгу під назвою “Комунікація-Стрес-Захист” було формування в учнів психологічної стійкості, розвитку особистісних комунікацій, отримання навичок безпечної поведінки, орієнтація на життєдіяльність у правовому полі, а також вирішення інших проблем членів групи.

Підготовка фахівця з позицій формування високих якісних рис, сприяння створенню умов для реалізації його потенціалу в сучасній Україні вже під час навчання, допомога визначитися зі спеціалізацією у подальшому, зорієнтуватися та прилаштуватися до особливостей конкретної роботи за фахом – є першочерговим завданням вищої освіти сьогодні. Його вирішення пов’язане із необхідністю урахування підвищення громадської та політичної активності молоді. Це можливо забезпечити шляхом поширення практики запровадження у навчально-виховний процес під час підготовки фахівців із таких галузей знань, як “Право” та “Правоохоронна діяльність”, інтерактивних, зокрема тренінгових технологій, онлайн-технологій, ноотехнологій, Grid-технологій для уніфікації навчального процесу та забезпечення якості вищої юридичної освіти через надання їй практичного спрямування.

З метою формування організаційних механізмів реалізації державної освітньої політики в Україні відповідно до найкращих світових практик, разом із тим, не втрачаючи власні напрацювання, позитивно сприйняті суспільством, а також зарубіжними країнами, де високо цінуються фахівці з України, можуть бути запроваджені елементи дуальної освіти на основі широкої підтримки суб’єктів публічної адміністрації, політиків, бізнесу, соціальних партнерів. З одного боку, останнє сприятиме формуванню та розвитку інноваційної парадигми освіти, орієнтованої на особистість, яка є вільною у виборі поведінки, з іншого боку, дозволить особистості усвідомлювати себе частиною соціуму. Відповідно сформовані інституції матимуть реальні інструменти щодо забезпечення безперервної освіти такої особистості, що охоплює як єднання основної підготовки та підвищення кваліфікації, так і навчання та практичної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Стіваковський О.* Якісна вища освіта – шлях до гідного майбутнього України. З чого почнемо? URL: <http://khersonci.com.ua/top-news/35188-yakisna-vishcha-osvita-shlyakh-do-gidnogo-majbutnogo-ukrajini-z-chogo-pochnemo.html> (дата звернення: 14.06.2019).
2. *Губанова Т.О.* Адміністративно-правові засади організації та функціонування коледжів: порівняльно-правове дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2018. 29 с.
3. *Губерська Н.Л.* Адміністративні процедури у сфері вищої освіти: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2016. 31 с.
4. *Детюк А.М.* Адміністративно-правове регулювання державного замовлення в сфері освіти: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2018. 34 с.
5. *Курко М.Н.* Адміністративно-правове регулювання вищої освіти в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2010. 40 с.
6. *Кушнір С.М.* Державний контроль у сфері вищої освіти в Україні: організаційно-правовий аспект: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2018. 32 с.
7. *Легенький М.І.* Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері освіти: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Львів, 2018. 40 с.
8. *Савіченко В.М.* Організаційне та правове забезпечення освіти і науки в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Дніпро, 2016. 41 с.
9. *Шаповал Р.В.* Адміністративно-правове регулювання освітньої діяльності в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2011. 36 с.

© Bilous Victor, Tylchik Olha, Tylchik Viacheslav, 2019

10. Моніторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: моніторинг. дослідж.: аналіт. звіт. Міжнар. фонд дослідж. освіт. політики"; за заг. ред. Т.В. Фінікова, О.І. Шарова. К.: Таксон, 2014. 144 с.

11. Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013?lang=en> (дата звернення: 14.06.2019).

12. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 081 “Право” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 12 грудня 2018 р. № 1379. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-erdzeni%20standarty/12/21/081-pravo-bakalavr.pdf> (дата звернення: 14.06.2019).

13. *Одинцова Г.Ю.* Використання навчально-розвивального тренінгу формування креативного потенціалу в підготовці юриста. Проблеми сучасної психології. 2015. Вип. 28. С. 365–375.

14. *Волкова Н.П.* Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навч.-метод. посібник. Дніпро: Ун-т імені А. Нобеля, 2018. 360 с.

REFERENCES

1. *Spivakovskiy O.* Yakisna vyshcha osvita – shliakh do hidnoho maybutnoho Ukrainy. Z choho pochnemo? “Qualitative higher education is the way to a dignified future of Ukraine. Where do we start?” URL: <http://khersonci.com.ua/top-news/35188-yakisna-vishcha-osvita-shlyakh-do-gidnogo-majbutnogo-ukrajini-z-chogo-pochnemo.html> (date of application: 14.06.2019) [in Ukrainian].

2. *Hubanova T.O.* (2018). Administratyvno-pravovi zasady orhanizatsii ta funktsionuvanna koledzhiv: porivnialno-pravove doslidzhennia. “Administrative and Legal Principles of Organization and Functioning of Colleges: A Comparative Legal Study”: Abstract. diss. ... Dr. Jurd. Sciences. Zaporizhzhia. 29 p. [in Ukrainian].

3. *Huberska N.L.* (2016). Administratyvni protsedury u sferi vyshchoi osvity: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk. “Administrative Procedures in Higher Education”: Abstract. diss. ... Dr. Jurd. Sciences. Kharkiv. 31 p. [in Ukrainian].

4. *Detiuk A.M.* (2018). Administratyvno-pravove rehuliuвання derzhavnoho zamovlennia v sferi osvity: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk. “Administrative-legal regulation of the state order in the field of education”: author. diss. ... Dr. Jurd. Sciences. Kyiv. 34 p. [in Ukrainian].

5. *Kurko M.N.* (2010). Administratyvno-pravove rehuliuвання vyshchoi osvity v Ukraini: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk. “Administrative regulation of higher education in Ukraine”: abstract. diss. ... Dr. Jurd. Sciences. Kharkiv. 40 p. [in Ukrainian].

6. *Kushnir S.M.* (2018). Derzhavnyi kontrol u sferi vyshchoi osvity v Ukraini: orhanizatsiino-pravovyi aspekt: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk. “State Control in Higher Education in Ukraine: Organizational and Legal Aspect”: Abstract. diss. ... Dr. Jurd. Sciences. Kyiv. 32 p. [in Ukrainian].

7. *Lehenkyi M.I.* (2018). Administratyvno-pravovi zasady formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky u sferi osvity: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk. “Administrative and legal principles of formation and implementation of state policy in the field of education”: author. diss. ... Dr. Jurd. Sciences. Lviv. 40 p. [in Ukrainian].

8. *Savishchenko V.M.* (2016). Orhanizatsiine ta pravove zabezpechennia osvity i nauky v Ukraini: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk. “Organizational and legal support of education and science in Ukraine”: abstract. diss. ... Dr. Jurd. Sciences. Dnipro. 41 p. [in Ukrainian].

9. *Shapoval R.V.* (2011). Administratyvno-pravove rehuliuвання osvitnoi diialnosti v Ukraini: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk. “Administrative and legal regulation of educational activity in Ukraine”: abstract. diss. ... Dr. Jurd. Sciences. Kharkiv. 36 p. [in Ukrainian].

10. Мониторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: мониторинг. дослідж.: аналіт. звіт. Міжнар. фонд дослідж. освіт. політики”. “Monitoring the Integration of the Ukrainian System of Higher Education into the European Higher Education and Research Area: Monitoring”. International Foundation for Research in Politics; under the editorship of T.V. Finikova, A.I. Sharova. K.: Takson, 2014. 144 p. [in Ukrainian].

11. Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. “On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the Period until 2021: Presidential Decree of June 25, 2013 No. 344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013?lang=en> (date of application: 14.06.2019) [in Ukrainian].

12. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 081 "Pravo" dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity, zatv. nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 12 hrudnia 2018 r. № 1379. "Standard of higher education in the specialty 081 "Law" for the first (Bachelor's) level of higher education", approved by the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine on December 12, 2018 No. 1379. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-erdzeni%20standarty/12/21/081-pravo-bakalavr.pdf>. (date of application: 14.06.2019) [in Ukrainian].

13. *Odyntsova H.Yu.* (2015). Vykorystannia navchalno-rozvyvalnoho treninhu formuvannia kreatyvnoho potentsialu v pidhotovtsi yurysta. The use of training and development of creative potential in the preparation of a lawyer. "Problems of modern psychology". Issue. 28. P. 365-375. [in Ukrainian].

14. *Volkova N.P.* (2018). Interaktyvni tekhnologii navchanna u vyshchii shkoli: navch.-metod. posibnyk. "Interactive learning technologies in higher education": teaching-method. manual. Dnipro: The Nobel University. 360 p. [in Ukrainian].

UDC 342.340.951(045)

Bilous Victor,Doctor of Juridical Sciences, Professor,
Chief Researcher, State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,**Tylchyk Olha,**Doctor of Juridical Sciences, Full Professor,
Professor at the Department,
USFSU, Irpin, Ukraine,**Tylchyk Viacheslav,**Candidate of Juridical Sciences, Docent, Professor,
USFSU, Irpin, Ukraine**REFORM OF DOMESTIC HIGHER EDUCATION: TOPICAL ISSUES**

The article deals with the issues of ensuring the quality of training of specialists by domestic higher education institutions and identifies problems arising in the course of the reform of higher education in such areas of knowledge as "Law" and "Law enforcement activities". It is noted that the announced measures, in particular, dual education and continuing adult education, are defined in separate concepts, introduced in the form of experiments, and their results are not always communicated to the majority of stakeholders, despite the high level of attention to information support of the educational process in Ukrainian higher education institutions.

At the same time, the state educational policy of Ukraine is provided with a legal and regulatory framework, but there are no clearly defined organizational mechanisms for its implementation. The declared principles and tasks of the state policy in the field of education require practical implementation, which is included in the competence of the latter, taking into account the autonomy of higher education institutions. The state, represented by the authorized bodies, and the public control the quality of training of specialists in higher education institutions, in accordance with the latest trends, the purpose of control is not only to bring to justice those responsible for violations of the requirements of the law, but also to identify gaps in

© Bilous Victor, Tylchyk Olha, Tylchyk Viacheslav, 2019

the organization of the educational process and the provision of educational services, explaining ways of remedying.

The directions for solving the range of the mentioned problems taking into account the experience of domestic higher educational institutions recognized as the leaders in this direction of specialists' training are offered. The article notes that the training of a specialist from the standpoint of formation of high quality characteristics, contributes to the creation of conditions for the realization of his potential in modern Ukraine, already during the study, applicants can decide on the specialization in the future, orientate themselves and adapt to the peculiarities of work. Attention is focused on the fact that in a socially oriented state governed by the rule of law, the attitude of higher education applicants to the organization and participation in the educational process and the backlash - the recognition of talented, persistent and hardworking youth by society and the state should be appropriate. Such interrelated components contribute to the cessation of the growth of negative trends in the migration of talented young professionals from Ukraine to other countries, loss of "intellectual wealth" of the nation.

Keywords: reforming of education, legal relations, quality of education, training of specialists, elements of dual education.

Отримано 28.08.2019